

"СПЦ је непријатељски настројена према црногорској држави и њеној прозападној оријентацији, због чега је Влада Црне Горе види као безбедносну пријетњу."

То је оценила паневропска организација "Европски савет за спољне односе" (ЕЦФР), чији су чланови "утицајни европски појединци", попут Карла Билта и Хавијера Солане, у документу "Моћ перспективе: Зашто је чланство у ЕУ и даље важно на Западном Балкану".

У извештају се наводи да би потенцијална тачка усјања на Балкану могла бити Српска православна црква у Црној Гори и на Косову.

Упозорава се да, због слабљења утицаја Европске уније, последица може бити угрожавање сигурности Западног Балкана и будућности Преспанског споразума, који су склопиле Северна Македонија и Грчка, пренео је Спутњик.

Наводи се да су Србија и Црна Гора традиционално имале блиске односе, те да у тим државама постоје "преклапајући етнички и религијски идентитети".

Подсећа се да је до размирица између две државе дошло након што је Црна Гора признала независност Косова и након што су црногорске власти ограничиле своје држављане да не могу имати и српско држављанство.

"Деловање СПЦ проузроковало је највише спорења", наглашава се у извештају и додаје да "Србија види сваку политику кроз питање Косова", што се одражава на међудржавне односе.

Србија, како пише, не признаје демаркацију Црне Горе и Косова, "сматрајући да је то кршење њеног територијалног интегритета".

У извештају се наглашава да црногорске власти брине улога СПЦ након што су се подигле тензије када је Влада 2015. године представила Нацрт закона о слободи вероисповијести, "који би ефективно измјестио власништво над већином цркава на државу".

"Влада је 2015. покушала да усвоји закон, али га је повукла после негодовања СПЦ", пише у извештају.

Објашњава се да је Закон, који је измењен у складу са препорукама Венецијанске комисије, усвојен крајем 2019. године и да се њим прецизира да верске заједнице, укључујући и СПЦ, морају понудити - како би задржале власништво над црквама - доказ о власништву за објекте саграђене до 1918. године. Објашњава се да је тада успостављено Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца и да је та држава преузела имовину и у Црној Гори.

Пише и да су српски медији оптужили Владу Црне Горе да покушава да опљачка СПЦ, док српски "патријарх Иринеј пријети црногорском председнику Милу Ћукановићу анатемом (формалном клетвом)".

"Влада Србије је такође упозорила Владу Црне Горе о могућности погоршања дипломатских односа", истиче се у анализи.

Подсећају да је Венецијанска комисија поздравља предлог закона јер "доноси значајне

позитивне промене" у односу на ранији, који "је застарио", те да је Закон усвојен упркос "снажним протестима и у Србији и у Црној Гори".

Указује се и на то да, иако је "црногорска православна црква" основана 1993. године, већина православног становништва иде у СПЦ, која има велики утицај на јавно мњење.

"Много свештеника који припадају СПЦ, међу којима је митрополит црногорски, имају јаке националистичке и друштвено-конзервативне ставове, укључујући негирање српских ратних злочина у југословенским конфликтима, против су права ЛГБТ заједнице, негирају постојање црногорског националног идентитета, НАТО називају 'четвртим рајхом' и шире говор мржње против муслимана који су мањински народ у Црној Гори", стоји у анализи, као и да је СПЦ "уско повезана са Русијом и често је виђена као руски заступник".

У анализи се тврди и да је манастир СПЦ (Острог) био једна од локација где је припремана терористичка акција 2016. године у Црној Гори.

"СПЦ није регистрована у Црној Гори, не плаћа порез и власти не знају колико свештеника активно служи у држави", пише у документу.

Објашњава се и да Закон о слободи вероисповести "неће истерати СПЦ из Црне Горе, чак и ако не буде могла да докаже власништво над некретнинама у којима служи", те да та црква "неће изгубити некретнине у функционалном смислу", али да ће "црногорске власти добити контролу".

(Спутњик)